

DECYZJE

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2023/1160

z dnia 31 maja 2023 r.

w sprawie wniosku o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Skuteczne wprowadzenie w życie w krajach UE koncepcji precedensu sądowego” zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788

(notyfikowana jako dokument nr C(2023) 3632)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 2 i 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 4 maja 2023 r. do Komisji wpłynął wniosek o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Skuteczne wprowadzenie w życie w krajach UE koncepcji precedensu sądowego” („Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries”).
- (2) Wniosek ten złożono w następstwie wniosku o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Skuteczne wprowadzenie w życie we wszystkich krajach UE koncepcji precedensu sądowego”, który to wniosek wpłynął do Komisji w dniu 14 lutego 2023 r.
- (3) Pismem z dnia 8 marca 2023 r. (C(2023) 1602 final), zgodnie z art. 6 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/788, Komisja poinformowała grupę organizatorów, że w odniesieniu do wniosku o rejestrację złożonego w dniu 14 lutego 2023 r. wymogi dotyczące rejestracji określone w art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lit. a), d) i e) tego rozporządzenia są spełnione oraz że jego art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) nie ma zastosowania. Komisja wyjaśniła jednak również, że inicjatywa nie spełnia wymogu określonego w art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE) 2019/788, ponieważ art. 81 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który organizatorzy przyjęli jako podstawę dla swojej inicjatywy, nie stanowi podstawy prawnej dla aktu prawnego zaproponowanego w ramach inicjatywy, gdyż przepis ten ma zastosowanie wyłącznie do spraw mających skutki transgraniczne. Również art. 82 TFUE nie mógł stanowić podstawy prawnej dla aktu prawnego zaproponowanego w ramach inicjatywy, ponieważ cel inicjatywy wykraczał wyraźnie poza zakres czterech obszarów określonych w art. 82 ust. 1 lit. a)–d) TFUE. Inicjatywa nie wchodziła ponadto w zakres żadnego z trzech obszarów określonych w art. 82 ust. 2 lit. a)–c) TFUE ani nie dotyczyła „innych szczególnych aspektów postępowania karnego”, o których mowa w art. 82 ust. 2 lit. d) TFUE. Komisja poinformowała również organizatorów, że art. 65 TFUE, na który powołano się w inicjatywie, nie ma znaczenia w tym kontekście oraz że art. 20 i 45 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nie uprawniają Komisji do zaproponowania aktu prawnego. W związku z tym Komisja poinformowała organizatorów zgodnie z art. 6 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2019/788, że mogą oni dokonać zmiany inicjatywy w celu uwzględnienia oceny Komisji albo utrzymać lub wycofać pierwotną inicjatywę zgodnie z art. 6 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2019/788.
- (4) W dniu 4 maja 2023 r. grupa organizatorów ponownie przedłożyła inicjatywę.

⁽¹⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55.

- (5) Cele inicjatywy wyrażone przez organizatorów to wprowadzenie „mechanizmu na szczeblu krajowym gwarantującego wzajemne uznawanie prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przez sądy” w innych państwach członkowskich oraz „możliwości powoływania się na krajowe precedensy sądowe, co do których rozstrzygnięcie wydały sądy danego państwa”. Proponowany mechanizm miałby zastosowanie, pod warunkiem że: „a) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) miał okazję dokonać wykładni mających zastosowanie przepisów prawa UE” oraz że „b) dana sprawa dotyczy podobnych lub identycznych kwestii prawnych”. Organizatorzy uważają, że „mechanizm ten powinien być faktycznie dostępny dla stron postępowania, umożliwiając im złożenie wniosku o uznanie innego orzeczenia mającego znaczenie dla ich sprawy na dowolnym etapie postępowania. Należy ponadto zapewnić pewien stopień elastyczności w świetle klauzuli *rebus sic stantibus*, aby umożliwić zmianę orzecznictwa w przypadku, gdy uległy zmianie pewne podstawowe okoliczności”. Organizatorzy uważają także, że państwa członkowskie powinny być „zobowiązane do nakładania skutecznych, odstraszających i proporcjonalnych kar w przypadkach, gdy nie zastosowano się do tego mechanizmu”.
- (6) Załącznik do inicjatywy zawiera bardziej szczegółowe informacje na temat przedmiotu, celów i kontekstu inicjatywy. Stwierdzono w nim, że „TSUE i instytucje UE wielokrotnie stwierdzały, że w niektórych państwach UE sądy mają tendencję do stosowania prawa unijnego bez zapewnienia jednolitego i spójnego podejścia” oraz że „narusza to równość państw członkowskich wobec traktatów” i „skutkuje możliwą dyskryminacją stron sporu w poszczególnych państwach członkowskich oraz znaczną niepewnością co do sposobu zapewnienia zgodności z prawem unijnym na szczeblu krajowym”. Powołując się na art. 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, w załączniku wyjaśniono, że inicjatywa „ma na celu konsolidację jednolitej praktyki sądowej w państwach członkowskich, przy jednoczesnym poszanowaniu różnic w kulturze sądowej i tradycjach sądowych”. Stwierdzono w nim również, że wniosek jest „proporcjonalny i konieczny do zapewnienia ochrony praworządności i utrzymania jednolitego stosowania prawa unijnego, ponieważ przez wprowadzenie mechanizmu, który prowadzi do uznawania wcześniejszych orzeczeń sądowych, pozwala zachować tradycje sądowe i autonomię proceduralną każdego państwa członkowskiego”. Osoby fizyczne powinny mieć ponadto możliwość powołania się na „mechanizm kontroli orzeczeń, które są niezgodne z precedensami sądowymi dotyczącymi podobnych lub identycznych sytuacji”. W tym kontekście w załączniku wspomniano, że państwa członkowskie odpowiadałyby za monitorowanie właściwego wdrażania mechanizmu przez sądy krajowe, „co oznacza, że państwa członkowskie mogłyby zostać pociągnięte do odpowiedzialności za naruszenia obowiązków wynikających z prawa UE zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TSUE”.
- (7) W rozumieniu Komisji zmieniona inicjatywa ma na celu wprowadzenie mechanizmu zapewniającego wzajemne uznawanie prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przez sądy w innych państwach członkowskich oraz opieranie się na krajowych precedensach sądowych, co do których rozstrzygnięcie wydały sądy danego państwa. Mechanizm ten miałby zastosowanie pod warunkiem łącznego spełnienia trzech kryteriów: (i) w prawomocnym orzeczeniu sądowym zastosowano przepisy prawa Unii; (ii) TSUE dokonał już wykładni tych samych odpowiednich przepisów prawa Unii oraz (iii) dana sprawa jest regulowana podobnymi lub identycznymi elementami prawa.
- (8) Art. 81 ust. 1 TFUE stanowi, że Unia ma rozwijać współpracę sądową w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne, w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i pozasądowych. Współpraca ta może obejmować środki służące zbliżeniu przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich. Art. 81 ust. 2 lit. a) TFUE stanowi ponadto, że Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują, w szczególności, jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, środki mające na celu zapewnienie wzajemnego uznawania i wykonywania przez państwa członkowskie orzeczeń sądowych i pozasądowych.
- (9) Podobnie art. 82 ust. 1 TFUE, który dotyczy współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, stanowi, że współpraca taka opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych oraz że obejmuje ona zbliżanie przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich w dziedzinach, o których mowa w art. 82 ust. 2 i art. 83 TFUE. Zgodnie z art. 82 ust. 1 akapit drugi lit. a) TFUE Parlament Europejski i Rada mają przyjmować środki mające na celu ustanowienie zasad i procedur zapewniających uznawanie w całej Unii wszystkich form wyroków i orzeczeń sądowych.
- (10) Zważywszy, że celem inicjatywy jest wprowadzenie koncepcji wzajemnego uznawania w sprawach, które wymagają pod pewnymi warunkami stosowania przepisów prawa Unii, Komisja uważa, że cel inicjatywy wchodzi w zakres art. 81 i 82 TFUE.

- (11) Z tego względu żadna z części inicjatywy nie wykracza w sposób oczywisty poza kompetencje Komisji do przedłożenia wniosku dotyczącego aktu prawnego Unii w celu wprowadzenia w życie Traktatów.
- (12) Konkluzja ta pozostaje bez uszczerbku dla oceny, czy w tym przypadku spełnione są konkretne warunki faktyczne i merytoryczne wymagane do podjęcia działań przez Komisję, w tym zgodność z zasadami proporcjonalności i pomocniczości oraz z prawami podstawowymi.
- (13) Grupa organizatorów przedstawiła odpowiednie dowody na to, że inicjatywa spełnia wymogi określone w art. 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2019/788, i wskazała osoby wyznaczone do kontaktów zgodnie z art. 5 ust. 3 akapit pierwszy tego rozporządzenia.
- (14) Inicjatywa nie jest oczywistym nadużyciem i nie jest w sposób wyraźny niepoważna lub dokuczliwa, nie jest też w sposób oczywisty sprzeczna z wartościami Unii określonymi w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej ani z prawami zapisanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (15) Należy zatem zarejestrować inicjatywę „Skuteczne wprowadzenie w życie w krajach UE koncepcji precedensu sądowego”.
- (16) Konkluzja, że warunki rejestracji określone w art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/788 są spełnione, nie oznacza, że Komisja w jakikolwiek sposób potwierdza poprawność treści inicjatywy pod względem merytorycznym, za co wyłączną odpowiedzialność ponosi grupa organizatorów inicjatywy. Treść inicjatywy wyraża jedynie poglądy grupy organizatorów i w żaden sposób nie może być rozumiana jako odzwierciedlenie poglądów Komisji.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym rejestruje się europejską inicjatywę obywatelską zatytułowaną „Skuteczne wprowadzenie w życie w krajach UE koncepcji precedensu sądowego”.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do grupy organizatorów inicjatywy obywatelskiej „Skuteczne wprowadzenie w życie w krajach UE koncepcji precedensu sądowego”, reprezentowanej przez następujące osoby wyznaczone do kontaktów: Mariusa PITIGOI i Mihaelę-Roxanę GODINAC.

Sporządzono w Brukseli dnia 31 maja 2023 r.

W imieniu Komisji
Věra JOUROVÁ
Wiceprzewodnicząca
